№ 21.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 24 WRZESNIA 1796 R. W SOBOTĘ.

Z Wiednia 14 Września.

Generał *Latour* donosi d. 10 t. m. z *Hochberg* przy *Landshut*, że dnia ieszcze 3go zalecił Generałowi *Fröhlich*, aby z Tyrolu ku rzece *Lech* posunął się, co też i uſkutecznił, przedarłszy się do *Turach* i *Dachau*, i zabrawszy nieprzyiacielowi iedną armatę i kilkaset niewolnikow. — *Latour* z korpusem swoim między 11tym i 12tym z *Pfaffenhausen* do *Landshut* cofnął się, gdyż nieprzyiaciel 7 t. m. z 10ciu tysięcy ludzi przeszedł *Isere* przy *Mosburg* i *Freissingen*. Za nadciągnieniem posiłkow, przymusiliśmy go znowu do cofnienia się za tę rzekę. Dnia tegoż attakuiąc moſt przy *Munich* od Generała *Fürſtenberg* odparty został.

Arcy-Xżę Karol pisze z *Aschaffenburg* 8 t. m. że liczba niewolnikow w akcyi 3go zabranych przeszło 3000 wynosi. — Garnizon w *Würtzburgu* z 800 głow ſkładał się. W cytadelli znaleźliśmy 88 mieyscowych, a 6 Francuzkich armat. — Generał dyryguiący artylleryą Francuzką *Bellemont* i kommendant artylleryi *La Croix*, doſtali się w niewolą. — W *Schweinfurt* Francuzi zoſtawili przeszło 100, a w *Freidenberg* 60 armat. Były to po większey części działa zabrane przez nich w rożnych miaſtach Rzeszy. D. 6 Generał *Kray* uderzył na ſtoiącego przy *Aschaffenburg* nieprzyiaciela, przymusił go do retyrady i zabrał mu 600 ludzi. D. 7 Arcy-Xżę z głowną armią ſtanął w tymże mieście. D. 8 rano Francuzi opuścili *Frankfurt*.

Generał *Nauendorf* donosi z *Abensberg* d. 11 że *Moreau* z dawnych swych pozycyi ku *Pfaffenhofen* i *Rain* cofnął się. Wysłane natychmiaſt patrole nie znalazły nawet nieprzyiaciela przy *Mainburg*, wnosić więc można, że cała nieprzyiacielſka armia w tył idzie. Jak ſkoro *Latour* z korpusem swoim z *Landshut* do pewnego mieysca posunie się, *Nauendorf* na ten czas przeydzie *Dunay* przy *Ingolſtadt* dla napaſtowania nieprzyiaciela w iego retyradzie. —

Z Włoch nie mamy innych wiadomości, iak tylko, że nieprzyiaciel przez *Nago* ku *Ala* z przewyższaiącemi siłami przedarł się, i ſtoiącego przy *Roveredo* Generała *Davidowich* do cofnienia się za *Newis* przymusił. Z drugiey ſtrony *Wurmser* z *Bassano* ku *Weronie* i *Caſtelnuovo* zbliżył się.

Z Londynu 4 Września.

Stosownie do niektorych dziennikow naszych Hiszpania naſtępuiące ma mieć powody do zerwania z nami pokoiu: 1. wzięcie okrętu *S. Jago* przeciw wszyſtkim traktatom i sprawiedliwości. 2. Okoliczności wzięcia i opuszczenia *Tulonu*, gdy kommendant Angielſki żadnych umow z mieszkańcami zawartych pod gwarancyą Hiszpańſką, nie dopełnił, zabrawszy wszy-

W

ſkie okręty Francuzkie, ktore tylko mogł uprowadzić, do Anglii. 3. Ambargo włożone w portach Angielſkich, na drzewo zakupione od Hiszpanow na Pułnocy do budowy, a ktoremu zgnić dopuszczono. 4. Ambargo włożone na broń kupioną od Hiszpanow w Angli, a ktora potym z znaczną ſtratą sprzedaną bydź musiała. 5. Ubliżenie Krolowi Hiszpańſkiemu w osobie Miniſtra *Las Casas* pod czas pierwszey audyencyi u Lorda *Grenville*. 6. Zabranie iedwabiow przesłanych do Anglii od kupcow Hiszpańſkich, dla tego, iż były ze zdobyczy Admirała *Rickery* zakupione. 7. Przytrzymanie wielu okrętow Hiszpańſkich, i codzienne uciemiężenia na wszyſtkich morzach, Hiszpanom od Angielſkich okrętow wyrządzane.

Krol przez proklamacyą d. 3go wydaną, przedłużył czas rozpoczęcia się Parlamentu dawniey na d. 15 oznaczony, aż do d. 27 tego miesiąca. Zdaie się, że w ten czas bez wątpienia zgromadzonym będzie. — O aliansie zaczepnym i odpornym między Hiszpanią i Francyą zawartym, Miniſtrowie nasi w tym tygodniu zapewne urzędowne odbiorą doniesienie. — Pewną ieſt rzeczą, iż Cesarz o pokoiu nie myśli, a Hrabia *Colloredo* nie był wcale w *Paryżu*.

Z Paryża 5. Września.

Wypis z liſtu Generała *Jourdan* do Dyrektoryatu 7. Fructidor (24. Sierpnia)

Obywatele Dyrektorowie! mam honor uwiadomić was, że Xiąże *Karol* z korpusem 25. tysięcy ludzi złączywszy się z Generałem *Wartensleben* attakował d: 22. t. m. Generała *Bernadotte* ſtoiącego w *Teining* niedaleko *Neumarck*, gdy ia tym czasem ſtosownie do rozkazow waszych ścigałem *Wartenslebena*, nie mogąc go nigdzie do generalney batalii przymusić. — *Bernadotte* dał w tey okazyi nowe dowody talentow i odwagi, woyſko pod iego kommendą będące, potykało się z nay większym męſtwem, lecz wypadło uſtąpić przemocy i cofnąć się musiał między *Lauf* i *Norymberge*, ażeby otoczonym nie zoſtał. — Xiąże *Karol* większą część sił swoich obrocił potym na tył naszey armii. W kraiu tym gdzie kommunikacye są nieſkończenie trudne, obawiać się należało, ażebym niebył otoczony, pozycya zaś i siła nieprzyiaciela nie pozwalały z nim się potykać bez oczywiſtego narażenia woyſka na niebezpieczeńſtwo, cofnąłem się więc nocy oſtatniey ku *Amberg*. W mieyscu tym attakowany byłem przez *Wartenslebena* z przodu, a X. *Karola* z flanki, dawszy odpor iaki honor i powinność żołnierſka wymagały, marsz moy ku *Sulzbach* obrociłem i koło *Forcheim* całą armią ściągnąć zamyślam. Generał *Moreau* nieomieszka zapewne pożytkować z tey okoliczności, a powodzenia iego zwrocą może ku *Dunaiowi* te siły, ktore na przeciw mnie są teraz wymierzone. Zdrowie i uszanowanie.

Liſt Generała *Moreau* od armii *Renu* i *Mozelli* do Dyrektoryatu z kwatery głowney w *Augsburgu* 8. *Fructidor* (25. Sierpnia:) Uwiadomiłem was dawniey o pozycyi Cesarſkich przy *Ingolſtadt* i posiłkach, ktore przeciw armii *Sambry* i *Mozy* wysłali. Reszta ich na 3. kolumny podzielona obozowała przy *Rain*, *Friedberg* i *Landsberg*, gdzie Emigranci ſtali, w *Ingolſtadt*, *Neubourg* i wzdłuż *Dunaiu* mieli także swe woyſka.

Dla uwolnienia Generała *Jourdana* od sił przewyższaiących nieprzyiaciela, wypadło przebyć rzeke *Lech* i pobić ieden z tych korpusow. Poſtanowiłem uderzyć na Generała *Latour* będącego w

Friedberg, mimo tego, iż miał naylepsze stanowisko, lecz z tey przyczyny dla nas pożyteczne, iż brody do przebycia rzeki można było znaleść. Uczyniwszy potrzebne przygotowania, d. 24. t. m. prawe nasze skrzydło idąc za przykładem Generałow *Abatucci*, *Montrichard*, *Cassagne*, i innych, ktorzy nieuważaiąc na wielką bystrość wody naypierwey w nią skoczyli przeszło na drugą stronę, za pomocą brodu, niewiadomego Cesarskim na przeciw *Hausłetten*, wzięło *Kussing*, i stanąwszy na wzgorkach zabrało flankę Austryakom. — Generał S. *Cyr* od śrzodka armii, po lewey i prawey ręce *Lech-hausen* szczęśliwie przebył rzekę, attakował to mieysce, zdobył ie wraz z 5 armatami, co ułatwiło postawienie mostu dla przeprawy naszey artylleryi, uderzyliśmy potym na nieprzyiaciela stoiącego na gorach pod *Friedberg*, Generał *Abatucci* z lewey, *S. Cyr* z przodu, *Ferino* flankę mu zabrał, a tym sposobem odparty zewsząd, wkrotce poszedł w rozsypkę, 40. officerow 1500. do 1600. niewolnika, Adiutant Grła *Latoura*, 17. sztuk armat, i 2. sztandary są naszą zdobyczą. Strzelcy od naszey piechoty, z rownym pospiechem iak iazda, gonili za Austryakami, fatyga tylko ludzi i koni dalsze za niemi uganianie się wstrzymały. Nie wątpię, iż ta pomyślność przymusi Xięcia *Karola* do powrotu dla bronienia nam przeprawy przez *Iser*; dowiaduie się iednak w tym momencie, że Cesarscy z tey strony *Dunaiu* wszystkie swoie stanowiska opuścili dla przeszkodzenia nam przebycia tey rzeki.

Pełnomocnicy Elektora *Bawarskiego* dla traktowania z nami przybyli.

(Podpisano) *Moreau*.

Kommissarz rządowy przy armii *Renu* i *Mozelli* pisał z kwatery głowney w *Augsburgu* 10. Fructidor (27. Sierpnia) do Dyrektoryatu wykonawczego, iż liczba zabranych w niewolą Cesarskich pod *Friedberg* większa iest w istocie iak z początku mniemano, gdyż przeszło 2,000. wynosi. — Woyska nasze (pisze daley) miały wczoray w wieczor lub dziś rano wniyść do *Munich*. Elektor od nieiakiego czasu wyiechał ztamtąd zostawiwszy tylko umocowanych dla traktowania z Generałem kommenderuiącym. Przyiazd ich był przez Austryakow spoźniony, dla tego dopiero dziś przybyli. Teraz właśnie zatrudniamy się ułożeniem artykułow tey umowy i zaraz ią wam prześlę iak tylko ukończoną zostanie. Woyska Elektora odebrały rozkaz zebrania się w *Munich*. Tym sposobem armia Austryacka coraz iest słabszą, częścią przez odrywanie się mocarstw dawniey do koalicyi należących, częścią przez wielość zabieranych od nas niewolnikow. — Generał Brygady i Szef sztabu *Regnier* donosi z kwatery głowney w *Augsburgu*, iż cały Regiment Austryacki *Schroedera* w niewolą iest wzięty.

Z *Kadyx* piszą d. 8. Sierpnia: „Wysłany od iednego bankiera kuryer do *Gibraltaru* powrocił na powrot nie sprawiwszy interessu, i przywiozł wiadomość iż twierdza ta ze strony lądu całkowicie iest opasana. Chociaż armie *Oceanu* i *wewnętrzna* są rozpuszczone, nayświeższe iednak listy z *Brest* donoszą, iż w dawney *Bretanii* do 60,000. woyska iest zgromadzonego, że nie tylko w *Brest* ale i w *S. Malo* wiele bardzo płaskich statkow iest w pogotowiu, ktore iak wszyscy rozumieią przeznaczone są do wylądowania na brzegi Angielskie. — W *Ostendzie* także i w *Flessingen* pracuią pilnie koło statkow do tego potrzebnych. — Wiele

mniema iż eskadra Admirała *Richery* z flottą Hiszpańską do *Indyi zachodnich* iest przeznaczona, gdyby bowiem do ktorego z portow Francuzkich przybyć miała, wypłynąwszy więcey od miesiąca z *Kadyx*, musiałaby już w ktorymkolwiek z nich stanąć. Traktat aliansu między Rzeplitą naszą i Hiszpanią od Rady 500. został ratyfikowany. Alians ten iest to nieiako odnowienie dawnych paktow czyli umow famili, przystosowane do teraźnieyszych okoliczności. Zawiera w sobie, iż mocarstwo attakowane ma zaraz żądać od drugiego pomocy, ktora się ma składać z 15. liniowych okrętow pierwszey wielkości z 18,000. piechoty i 6,000. iazdy, flotty albo osobno, albo razem połączone działać maią. W artykule 18tym stoi, że szczegolniey przeciw Anglii iest wymierzony, uważać go więc już można iak wypowiedzenie woyny temu mocarstwu.

Poseł Szwedzki Baron *Stael* wyiechał onegday do Szwaycaryi. — Niemasz tu teraz nikogo od tego dworu ktoryby się zatrudniał politycznemi interessami. Tuteyszy konsul *Signeul* dla ułatwienia tylko kupieckich interessow pozostał.

„*Traktat pokoiu zawarty między Rzplitą Francuzką i Xięciem Badeńskim przez umocowanych z strony Francuzkiey, Ministra interessow zagranicznych* Delacroix, *z strony Badeńskiey Szambelana* Reizenstein, *iest następuiący.*„

1. Będzie pokoy i przyiaźń między obydwoma kraiami. Wszystkie nieprzyiacielskie kroki po ratyfikacyi ninieyszego traktatu ustaną..

2. Xiąże wyrzeka się związku z koalicyą przeciw Rzplitey, i wszystkich umow dawniey w tey mierze zrobionych. Nie da na przyszłość żadney pomocy w ludziach, koniach, pieniądzach i t. d. nieprzyiaciołom Rzpltey, ani kontyngensu, choćby do niego iako członek Rzeszy był pociąganym.

3. Woyska Francuzkie będą miały wolny przechod przez kraie Badeńskie, i obięcie stanowisk woiennych iakie z planu wypadną.

4. Xiąże Badeński imieniem swoim i następcow odstępuie Rzplitey wszystkich praw ktore miał do possessyi *Shodemachern* i *Hesperingen* w dawnym Xięstwie Luxemburskim leżących, tudzież do części iemu należącey Hrabstwa *Sponheim*, i pretensyi ktore do drugiey części mogł czynić. Jako też maiętności *Grevenstein*, *Beinheim* i *Rhod*, słowem tego wszystkiego co tylko na lewym brzegu *Renu* posiadał.

5. Zrzeka się także dwoch trzecich części *Kutzenhausen*, ktore miał dawniey w *Alsacyi*.

6 Odstępuie wszystkich wysp na *Renie*.

7. 8 9 10. Zawieraią szczeguły względem grobli, drog na brzegach *Renu* i t. d.

11. Spław na tey rzece dla poddanych obydwoch mocarstw iest wolny.

12. 13. Cła na niey dawniey opłacane, teraz będą zniesione.

14 Emigranci Francuzey i Xięża deportowani nie będą mieli schronienia w Xięstwie Badeńskim.

15. Traktat handlowy iak nayprędzey między obydwoma kraiami zawarty będzie, tym czasem związki handlowe zostawać maią tak iak przed woyną. Francuzkie towary wolny będą miały tranzyt.

16. 17 Dobra wspolnym poddanym zabrane wroconemi zostaną i niewolnicy wypuszczeni.

18. 19. Rzplita Batawow do tego traktatu należy, a iego ratyfikacya będzie w *Paryżu* w ciągu iednego miesiąca

zamienioną. Dyrektoryat d. 25. a Rada 500. d. 31 Sierp: potwierdziły ten traktat. Dalsza fabrykacya mandatow wstrzymana od rządu została. Dzienniki tuteysze piszą, iż woyska Tureckie od Generałow Francuzkich kommenderowane będą.

Z Hagi 6. Sierpnia.

Generał *Bournonville* odebrał rozkaz Dyrektoryatu obięcia kommendy nad oblężeniem *Ehrenbreitsteinu*. Ze zaś iest razem kommenderuiącym Generałem armii połnocney i *Batawow*, dopraszał się więc o pozwolenie na to u konwencyi i otrzymał ie. Dozwolono także użyć części pewney z korpusu 25,000. Francuzow na żołdzie naszym będących. — Wspomniony Generał, udał się ztąd do *Deventer* gdzie przez całe lato armie w obozie stały. — Część także woysk naszych własnych, obozuiących koło *Nymvegen* do dolnego *Renu* ma wyruszyć. Wielu rozumie, iż są przeznaczone na zastąpienie Francuzow koło *Düsseldorf* stoiących.

Z Hagi 10 Sierpnia.

Nadzieia, ktorą cieszyliśmy się względem pomyślnych skutkow expedycyi Admirała *Braak*, iuż iest w części dopełniona. Onegday bowiem Prezydent oznaymił Konwencyi, iż Admirał *Winter* przysłał umyślnego z wiadomością, że statek ieden z *Charlstown* zawinął do *Texel*, i doniosł, iż Admirał *Braak* odebrał Anglikom naszą Osadę *Berbice*, i wielkie było podobieństwo, że także *Demerary* odzyska. Oczekuiemy teraz z utęsknieniem urzędowego rapportu. — Tenże statek potwierdził odebraną dawniey wiadomość, że miasto *Charlestown* prawie całkowicie zgorzało.

Na sessyach Konwencyi nic znacznego w tych dniach nie zaszło. Zatrudnia ią się teraz uorganizowaniem narodowey gwardyi. Z przyczyny wielkiey drożyzny żywności, postanowiono podzielić między kapitanow okrętowych summę 225,000 zło: Hol: (750,000 zło: Pol:) Woyska Francuzkie, ktorych Generał *Bournonville* do oblężenia *Ehrenbreitsteinu* ma użyć, iuż wymaszerowały, wynoszą one 6 do 7,000 ludzi. Sam Generał poiechał także za niemi.

Zołnierze nasi, ktorzy w służbie kraiowey 18 lat zostawać będą, nosić maią na znak honoru po lewey stronie piersi na iasno niebieskim suknie wielkości złotowki srebrem wyhaftowaną szablę. Generał *Jourdan* wysłał kuryera do kommendanta oblegaiącego twierdzę *Ehrenbreitstein*, ażeby z iey dobyciem pośpieszył się. Oczekuiemy codziennie wiadomości przypuszczonego do niey szturmu. Teraz iuż 200funtowe bomby do niey rzucaią.

Z Norymbergi 5. Września.

Smutne okoliczności w ktorych miasto nasze zostawało, odbieraiąc nadzieie exystencyi przez siebie samych, były powodem iż wyznaczona deputacya umowę poddania się Krolowi Pruskiemu z Ministrem *Hardenberg* ułożyła. Pruskie woyska w liczbie 2000. weszły potym do miasta, i wszystkie stanowiska zaięły. — Tey umowy następuiące punkta są wiadome, ktore wraz z innemi taynemi do *Berlina* dla ratyfikacyi posłano.

1. Zeby Krol JMć względem należącey się Francuzom pozostałey kontrybucyi iako też względem uwolnienia zakładnikow układ iaki zrobić raczył. 2. Otrzymał zezwolenie Cesarza i Rzeszy na to poddanie się. 3. Wszystkie długi przeiął. 4. Urzędy świeckie i duchowne Norymberczykom powierzał. 5to. Miasto i okolice od rekrutowania, miasto zaś same nawet od rozkwaterowania żołnie-

rzy uwolnił. 6. Akademią w *Altdorf* połączył z będącą w *Erlangen*. 7. Niechcących służyć dłużey cywilnych lub woyskowych od ich obowiązkow uwolnił z proporcyonalną pensyą. 8. Nie ustanawiał nowego cła, akcyzy i t. d. 9. Niepozwalał na zakładanie nowych fabryk mogących tuteyszym rzemieślnikom szkodzić. 10. Podatki w tym sposobie wybierać kazał iak w Xięstwach w cyrkule *Frankonii* będących. 11. Niechcącym mieszkać dłużey w *Norymberdze* zostawił wolność wyprowadzenia się całkowitego bez opłaty żadney. 12. Po ratyfikacyi wyznaczył kommissyą do uorganizowania rządu. (Przeciw poddaniu się miasta i okolicy Norymbergskiey, Minister Cesarski w *Ratyzbonie* Graf *Schlich* zaniosł protestacyą.)

Z Durlach 6. Września.

Kommendant tuteyszy na czele korpusu swego udał się do *Berghausen* i *Bretten*. Kapucyni albowiem w *Bruchsal* wielką część pospolstwa przeciw Francuzom podburzyli, przyszło do bitwy w ktorey lud rozpędzono, 90. ludzi trupem, dwudziestu wraz z 3ma kapucynami wzięto w niewolą. Jeden z nich mocno iest raniony, dwoch z nich dzisiay rozstrzelano. — Minister *Edelheim* poiechał do *Anspach* z traktatem między Xięciem Badeńskim i Rzplitą Francuzką zawartym.

Z Stutgardu 6. Września.

D. 2. t. m. wieczorem, Generał *Ferino* czynił przygotowania do przeyścia *Jsery*. Dnia tegoż była bitwa przy *Pfaffenhofen*, ktorey skutek niewiadomy. Armia Generała *Moreau* iak się zdaie ku *Tyrolowi* zmierza. D. 28. Sierp: ogłoszono w *Jnspruck*, że Generał *Frölich* z 5. batalionami osadził ważne wąwozy zwane *Scharnitz*, a Pułkownik *Bender* z 3. batalionami zaiął dolinę *Achen*. Pomimo tego Francuzi myślą wkroczyć do *Tyrolu*. D. 28. Sierpnia *Buonaparte* udał się z *Medyolanu* do armii. Przy *Bregenz* nowe otrzymawszy posiłki wyparli znowu Austryakow, d. 36 tegoż mca, z stanowisk *Dornbener* i *Schwarzach*, i przymusili ich do cofnienia się do *Feldkirch*. Przy korpusie Generała *Wolfa* znaydowała się znaczna liczba uzbroionych włościan, kilkunastu, w rzeczoney akcyi padło trupem a pięciu wziętych w niewolą, stosownie do proklamacyi *Jourdana*, rozstrzelano. Z *Strazburga* wysłano do armii Generała *Moreau* 150. wozow ammunicyinych.

Z Ratyzbony 8. Września.

Korpus *Nauendorfa* stoi ieszcze siedm mil ztąd przy *Abensberg*. W okolicy twierdzy *Jngolstadt* znaczne są siły nieprzyiaciela. Od d. 1. do 3. t. m. Francuzi bombardowali ią, a onegday dziesięć tu wozow z rannemi z garnizonu tey fortecy przywieziono. Wczoray mocną tu znowu słyszano kanonadę.

Z Hanau 9. Września.

Dnia 7. t. m. głowna kwatera Arcy-Xcia *Karola* była w *Aschaffenburg*. Stoiąca teraz w sąsiedztwie naszym armia Cesarska, zdaie się, iż ku rzece *Lahn* posunie się. Woysko Francuzkie w teź strony pociągnęło. Kommunikacya z *Moguncyą* iest znowu wolną i otwartą. Wczoray słyszano tu z daleka strzelanie z armat. Było to zapewne przy *Königstein*. Głoszą także, że korpus Generała *Marceau* odstąpił z pod *Moguncyi*.

Z Manheimu 8 Września.

Skutki odniesionego przez Arcy Xięcia *Karola* zwycięstwa d. 3 t. m. w naszych okolicach widzieć się także daią. Onegday przybył tu Cesarski officer z armii Arcy-Xięcia *Karola*, a wczoray kilka tu

dywizyi iazdy od tegoż woyska nadciągnęło. Dywizye te należą do kolumny ciągnącey od *Menu* przez *Erbach*, gdzie kilka batalionow garnizonu naszego ma się z nią złączyć, dla attakowania Francuzow pod *Moguncyą*. Listy z *Strazburga* donoszą, że tam 3 t. m. przybył transport pieniężny wynoszący million złotych, ktore Xiąże Wirtemberski *à conto* kontrybucyi wypłacił.

Z Pragi 8 Września.

Codziennie tędy nowe posiłki do woyska naszego do Frankonii ciągną. Wszystkie te posiłki ciągnące z *Morawii* i *Gallicyi* wynosić maią do 20,000 ludzi.

Z Ratyzbony 10 Września.

Onegday wieczorem przybyło tu kilka osob zbiegłych z *Abensberg* i w krotce potym rozeszła się pogłoska, że Generał *Latour* porażony został przy *Mosburg* i że *Nauendorf* pozycyą swoią przy *Abensberg* opuścił i do *Postsaal* cofnął się. — Wiadomość ta potwierdziła się wczoray, z tym iednak dodatkiem, że przednia straż *Nauendorfa* stoi pod *Abensberg*. Francuzi w liczbie wielkiey zbieraią się przy *Neustadt*, dla czego Cesarscy most tameczny i most przy *Kehlheim* znieśli. Twierdza *Ingolstadt* broni się odważnie.

Z Frankfurtu 10 Września.

D. 7 i 8 t. m. armia Francuzka oblegaiąca z tey strony *Moguncyą* cofnęła się przez *Wisbaden* i *Schwalbach* ku *Lahnie*. Z *Moguncyi* donoszą, że gdy tam laboratorium prochu na powietrze wyleciało, blisko 40 ludzi było zabitych, i tyleż ranionych. — Cesarscy wczoray po żywey utarczce weszli do *Friedberg*.

Od armii Arcy-Xcia *Karola*, znaczne tędy ciągną dywizye. Wczoray pierwszy raz znowu poczta wyszła z tąd do *Moguncyi*, a dziś z tamtąd tu stanęła.

Z Sztutgard 12 Września.

Z listu iednego z *Munich* d. 7 t. m. datowanego wnosić można, że armia Generała *Moreau* w nowym będzie poruszeniu. Gdzie się uda, i iakie iey będą dalsze obroty, niewiadomo. Nad rzeką *Iser* częste bywaią walki. Wioska *Heilhausen* zgorzała. W *Munich* także magazyn drzewa i 6 domow w ogniu spłonęło.

Z Bareuth 12 Września.

Wczoray rano przeieżdżał tędy z Czech do swoiey stolicy Xże Biskup *Würtzburgski*. Xże Biskup *Bambergski* ma także wyiechać dziś z *Pragi*. Wiadomości, ktore odbieramy z *Frankfurtu*, są iasne, ale nic nie może bydź ciemnieyszego i bardziey zawikłanego, iak doniesienia, ktore z Bawaryi dochodzą. O obrotach armii Generała *Moreau* nic pewnego wiedzieć nie można. Mowią że Cesarscy boiąc się bydź oskrzydlonemi, opuścili *Iserę*. Onegday kwatera głowna Generała *Moreau* była w *Wolznach*. W *Schrobenhausen* i *Pfaffenhofen* Francuzi dość znaczne zabrali magazyny. Rozpoczęte między Generałem *Moreau* i Stanami Bawarskiemi negocyacye, iak naypomyślniey idą. Z *Norymbergi* piszą pod datą 10 t. m. że dnia tego rozeszła się tam pogłoska, iż część wielka armii Generała *Moreau* z *Bawaryi* ciągnie przez kray *Eichstadski*, dla zrobienia dywersyi Arcy-Xciu *Karolowi* i wsparcia *Jourdana*.

Z Hanau 13 Września.

Od d. 7 t. m. *Jourdan* na *Wetzlar* i *Giessen* cofnął się. Twierdzę *Königstein* Francuzi opuścili, wysadziwszy część iey na powietrze. D. 10 opuścili także lewy brzeg *Renu* pod *Moguncyą* i cofnęli się za *Nahę*. — D. 8 t. m. garnizon *Moguncki* żywą przez *Kassel* uczynił wycieczkę, odparł Francuzow i znaczną liczbę

armat zabrał. Kwatera głowna Arcy-Xięcia *Karola* była d. 9 w *Delingen*. D. 10 i 11 w *Windeken*, a wczoray w *Friedberg*, z kąd dziś do *Usingen* miała bydź przeniesiona. — Słyszemy tu dziś od strony *Wetzlaru* mocne z dział strzelanie. D. 12. kilka dywizyi iazdy Cesarskiey pociągnęło przez *Heidelberg* ku *Bruchsal*. — *Jourdan* stanąć chce za *Lahną*, i tam czekać będzie na posiłki od woyska Północnego i z innych stron nadciągaiące.

Z Konstantynopola 10 Sierpnia.

Poseł Francuzki *Verninac* ma teraz nieograniczony wpływ w interessa Porty, i uważaią go iako Dyrektora w okolicznościach iey politycznych. W pałacu swoim założył drukarnią, gdzie doniesienia o zwycięstwach woysk Francuzkich z druku do wiadomości publiczney wychodzą. Po kilku nadzwyczaynych sessyach Dywanu, żywo tu znowu koło woiennych przygotowań krzątać się zaczęto. Wydano rozkazy do wszystkich Europeyskich i Azyatyckich Baszow, aby z woyskami swemi nadciągali. Pewną iest rzeczą, że przygotowania te nie czynią się przeciw buntownikom w *Romelii*, gdyż herszt ich całkiem został porażony, i głowa iego przy bramach Seraiu na widok publiczny była wystawiona. — Porta iednak nowych buntownikow ma do pokonania. Basza *Widdiński* myśli o opanowaniu miast *Nissa* i *Sophia*. Do ostatniego z tych miast 8,000 woyska Tureckie go pociągnęło, gdzie oszańcowawszy się na nowe przybyć tam maiące posiłki czekać będzie. Basza wspomniony ma tym czasem przyiacioł w armii i u dworu, ktorzy mu taiemnie sprzyiaią i o wszystkim donoszą. — Basza *Skutarski* podobnież znowu zbuntował się i na czele 10 tysięcy ludzi, dwoch iuż innych Baszow poraził. — Porta wydała rozkazy do Baszow *Bośnii* i *Albanii*, aby rzeczonego buntownika uśmierzyli. Pewny Grek z nazwiska Konstanty *Stemali*, rodem z *Konstantynopola*, wysłany od Hospodara *Moldawii* do *Paryża*, otrzymał obywatelstwo Francuzkie. Dyrektoryat mianował go Konsulem generalnym Rzpltey Francuzkiey w Moldawii, Wołoszczyznie i Bessarabii. — Porta iednak ieszcze go w tym charakterze nie uznała.

Od niższey Elby 6. Września.

D. 4. t. m. P. *Hammond* Pełnomocnik Angielski przyiechał z *Berlina* do *Hamburga*, zkąd daley nazad do Anglii uda się.

Z Medyolanu 30. Sierpnia.

Buonaparte wyiechał ztąd onegday do armii. Wczoray Kommissarz *Salicetti* z znaczną liczbą Korsykanow udał się do *Liworno*. Słychać, że otrzymali pozwolenie od Dyrektoryatu wylądowania na wyspie *Korsyce* i odebrania iey Anglikom. Patryoci Korsykańscy są panami, iak słychać mieysc *Orezza* i *Niola*, a dowodzca ich *Sampagini* pociągnął ku *Aiaccio* dla opasania portu tego od lądu. Liczba insurgentow wynosić ma do 8,000 ludzi.

W następuiącym miesiącu Październiku prenumerata zwyczayna kwartalna na Gazetę Warszawską zaczyna się. Gazeta ta za dozwoleniem rządu na widok publiczny wychodząca, zawierać w sobie będzie tak iak do tych czas, zbior wiadomości kraiowych i zagranicznych. Każdy prenumeruiący na pocztach lub tu w Warszawie na Kantorze, żadnego niedoświadczy zawodu.

No. 21

DODATEK DO GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 24. WRZESNIA R. 1796. W SOBOTĘ.

Ze Lwowa 10. Września.

Wszyftkie ztąd woyfka ku granicom Czefkim wyruszyły. Na samym ich wychodzie przyszedł ieszcze ordynans, aby na podwodach iak nayśpiesznicy były transportowane. W dniu wyiścia ich wyszedł rozkaz aby miafto i wszyftkie cechy koleią warty odbywały, i zaraz wszyftkie hauptwachy municypalność zaięła.— Przy zaciąganiu wart wielość ludzi zawsze się znayduie, gdyż to iest dla nich nowością. Gubernator zwołał w tych dniach Deputowanych od ftanow, i przełożył im potrzebę wyftawienia dwoch regimentow piechoty, regimentu iazdy, batalionu artyllery i batalionu pikinierow, a to *na obronę granic i oyczyzny*, takie były wyrazy liftu ręką samego Cesarza do Gubernatora pisanego. Ze zaś wspomnieni Deputowani w tak ważney okoliczności nie mogli, bez naradzenia się wspoł-obywateli całych kroleftw nic decydować, umowiono się więc aby ftany całe zwołać na dzień 3. Października. W korpusie wyftawić się maiącym sami tylko Polacy podług przyrzeczenia Gubernatora maią byc officerami i korpus cały od Polaka ma byc kommenderowany.

O to uniwersał zwoływaiący ftany, ktory w tych dniach iak nayśpiesznicy rozsyłaią po kraiu.

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni, Mości Panowie i Bracia.

Zaufanie, z ktorym Nayiaśnieyszy Pan w liście swoim własną ręką pisanym do przywiązania wiernych zawsze Wazallow, i Obywatelow Kroleftw, Gallicyi i Lodomeryi odwołuie się; tak iest wielkie, że o nim JOO JWW. WM. PP. mam honor z ukontentowaniem donieść. Ogromne woyfka nie są, ani były kiedy, tylko oznakami wielkich Państw, miłość zaś i przywiązanie Narodow, są iak wiadomo, iedyną wielkością, mocą i twierdzą, panuiącego. Temi Nayiaśn: nasz Monarcha prawidłami kieruiąc się, spodziewa się z pewnością; obronę swoich kraiow w własney każdey społeczności znaleść siłe. Sposoby tego wielkiego celu, znayduią się na łonie tego narodu; ktorego ia dzisiay mam szczęście być wspoł-obywatelem, i ktorego waleczność oyczyftym zawsze znan na była przymiotem. Obszernieysze uftwienie tych zamiarow w dzisieyszych okolicznościach za potrzebne uznanych, będę miał honor JOO. JWW. WW. WM. PP. osobiście przełożyć, i na ten koniec wszyftkich JOO JWW. Xiążąt, Urzędnikow i Dygnitarzow Koronnych, Arcy-Biskupow, Hrabiow, Biskupow, Baronow, Przełożonych Katedralnych, Kapituł; i Duchownych zgromadzeń, wszel-

kich ftanu Rycerfkiego; cały Szlachty, Dziedzicow; i Possessorow dobr, tudzież innych społeczności ciało ftanow, tych Kroleftw fkładaiących, zapraszam; abyście na dzień 3ci Mca Październik, roku teraźnieyszego, tu w *Lwowie* ftanąć, i radą swoią wspolnemu dobru pomagać zaczeli

W ich świetle, cnocie, i gorliwości Nayiaśn: Monarcha nasz znaydzie fkutek swoich żądań; oyczyzna środki naypomyślnieysze do iey obrony potrzebne, ia zaś sam sposoby okazania moiey chęci, iaką chowam w mym sercu, ku pomnożeniu dobra tego kraiu, ktorego maiąc szczęscie bydź rządcą i prezyduiącym ftanow, miam razem chlubny zaszczyt zoftawania wspoł-obywatelem. Działo się w *Lwowie* dnia 30. Sierpnia 1796.

Jan Hr: Paisruk Gubernator.

Obwieszczénie.

Podaie się wszyftkim tuteyszym Doktorom medicinæ & Chirurgiæ, niemniey wszyftkim Aptekarzom, Akuszerom i Akuszerkom, iako też i Cyrulikom do wiadomości, że podług Reskryptu Nayiaśnieyszey Kamery tuteyszey na dniu 13. Sierpnia R. 1796. uftanowiono, ażeby Policya Lekarfka w tuteyszym Mieście urządzona była. Zlecono więc na dniu dzisieyszym Doktorowi JPanu Gagatkiewiczowi, ażeby nam podał Regeftr wszyftkich tutay będących Doktorow Medicinæ & Chirurgiæ, niemniey wszyftkich Aptekarzow, Akuszerow i Akuszerek, iako też i Cyrulikow, dla tego namienionym rozkazuiemy, ażeby się w przeciągu dwoch tygodni u JPana Gagatkiewicza meldowali i iemu swoie Diploma i Lifty uczone okazali. Bo inaczey sami sobie przypisywać będą mogli, gdy dla nieposłuszeńftwa ninieyszego rozkazu approbowane nie będą. Dan w Warszawie d. 16. Września 1796.

Prezydent, Dyrektor, Radcy i Assessorowie Magiftratu.

Schimmelfennig von der Oye. Patz. v. Carlowitz. Plath. Rudolphi. Grunau. Kortum. Kintzel.

Kompania Fabryki Tabaczney Warszawfkiey.

Gdy przez założenie Fabryki Tabaczney w Warszawie, miała iedyny zamiar przyprowadzenia Tabak i Tytuniow do naylepszey dobroci, a przekonawszy iuż Prześw: Publiczność Tabaki i Tytunie iey fabrykacyi biorącą, o tych niepłonnych swych chęciach znayduie ieszcze słuszny powod dla wygody iftotney, mierną cenę w przedaży rzeczonych Tabak i Tytuniow z dołączeniem procentu przyzwoitego dla kupuiących na hurt, i okazaniem ceny na część dla kupuiących poftanowienia. Wcelu czego łączy specyfikacyą uftanowioney przedaży tych to Tabak i Tytuniow, ktore na hurt brane, i tych, co na części kupowane będą. A że pod dniem 6. Lipca roku 1796. wydała doniesienie, iż końcem poznania i rozgatunkowania Tabak i Tytuniow z iey fabryki wychodzących, zyfkała pod dniem 19. Stycznia roku 1796 rezolucyą Magiftratu Miafta tego dozwalaiąc iey tylko samey używania Pieczęci herbu Miafta wyrażaiącego Serenę. Zaczym takowy herb, na każdey paczce tak Tabak, iako i Tytuniow przykładany zaświadczać i dowodzić będzie rzetelność wspomnioney fabryki, ftosownie zatym do tego, od pierwszego Września roku bieżącego naftępuiące gatunki to ieft:

Tabaki Kraiowe na hurt, przynaymniey za sto złotych, za gotowe pieniądze kupowane z procentem dziesięć przedawane będą, iako to:

1den funt Tonco złł: 6. — 1. funt Maroco złł: 2 gr. 24. — 1. funt St. Omeru złł. 2. gr: 24. — 1. funt Paryzkiey złł: 2. gr: 24. — 1. funt Hollenderki złł: 3. — 1. funt Portorico złł: 2. — 1. funt Tureckiego przedniego kraianego lub w liściach złł: 4. gr: 15. — 1. funt ditto średniego złł: 3. — 1. funt Albanki złł: 2. —

Tabaki Kraiowe na hurt przynaymniey za sto złotych z procentem pięć.

1den funt Knaſtru w Rolach złł: 12. — 1. funt ditto kraianego złł: 6. — 1. funt Tureckiego ordynaryinego złł. 2. — 1. funt Hollenderki w Rolach złł: 1. gr: 12. — 1. funt Hollenderki w ołowkach złł. 2. gr: 15. — 1. funt Tabaki de Varsovie złł: 2. gr: 15. — 1. funt Rappe ordynaryina gr: 24. — 1. funt Virginii złł: 1. — 1. funt Tytuniu ordynar: w Rollach gr: 18. — 1. funt Tytuniu kraianego Svicens zwanego w ośmiu paczkach złł. 1. gr: 2.

Tabaki Zagraniczne na hurt przynaymniey za sto złotych z procentem pięć.

1den funt Maroco złł: 5. — 1. funt St: Omeru złł: 5. — 1. funt Hollenderki złł: 5. — 1. funt Paryzkiey złł: 5 gr: 15. — 1. funt Tureckiego Gebek złł: 6. —

Tabaki zagraniczne bez procentu.

1den funt Seviglii 1mo Sort złł: 36. — 1. funt ditto 2do Sort złł: 27. — 1. funt Tonco prawdziwey Hiszpanki złł: 24. — 1. funt Macubo złł: 15. — 1. funt Ferm Royal złł: 7. — 1. Puszka Brezelli złł: 1. gr: 6.

Takowych Tabak i Tytuniow, bądź hurtem bądź częściami nabyć życzący, doſtanie w Magazynie Tabacznym Warsz: dawnieyszym, gdy zaś takowy Magazyn z Pałacu Brylowſkiego przeniesionym będzie, o tym Prześw: Publiczność uwiadomić nieomieszka. — Jeżeliby zaś kto z handluiących przez liſty życzył ułatwiać interessa z Kompanią, takowe przesyłać może pod adressem Kompanii fabryki tabaczney Warszawſkiey. Niemniey życzący sobie, w ktorym Mieście ſkłady z gatunkow Tabak i Tytuniow fabryki Kompanii zakładać, zgłaszać się raczy do teyże Kompanii, czyli liſtownie, czyli osobiście, a wedle uczynionych układow, wszelkie takowe Tabaki i Tytunie przyſtawione onym będą — Kompania wspomniona, dołożyła ſtarania w wynalezieniu nowego wcale gatunku Tabaki, pod nazwiſkiem *Tonco Kley*, takowa Tabaka iuż ieſt we fabrykacyi; i naydaley w tydodniu iednym doſtać iey będzie można w Magazynie Warszawſkim w cenie przyzwoitey. Tudzież umyśliła wyrabiać prawdziwą Hollenderkę w Rollach po funtow ośm i cztery trzymaiącą, ktora w przeciągu miesięcy dwoch na przedaż podaną będzie: tey, iako i Tonco, cenę wyrazi przez obwieszczenie. — Dan w Warszawie dnia 28. Sierpnia roku 1796.

Liſt Gończy.

Szlachcic z *Szwidrow* Franciszek *Dzięgielowſki* w dniu 31. Lipca dopuściwszy się zaboyſtwa, uciekł, Ma iak powiadaią, bliſko 60 lat, wzroſt średni i mocny, twarz okrągłą gładką brunatną, licow czerwonych, w tyle głowy ma czarne włosy obcięte, a w przodku ieſt łysy, ma duże czarne oczy, ktorych gałki (poczym go naylepiey można poznać) błyszczą się ogniem czerwonym, brwi żołte i wąsy, brodę ogoloną czarną; zwyczaynie nosił modry polſki żupan, pas z płotna czerwo-

nego i modro drukowany, czapkę z sukna granatowego konfederatka, z czarną wąſką bramką i boſy.

Każda zwierzchność i każdy Obywatel rekwiruie się tym obwieszczeniem, aby zapokazaniem się iego, bez odwłoki przytrzymać, i za powroce niem wszelkich kosztow tu odesłać raczyli. W *Oſtrołęce* 20. Sierpnia 1796.

Kommissya Sądowa Krolewſko - Pruſka.

Na dniu 21. ptis przybył do Warszawy JW. Kazimierz Nałęcz *Raczyńſki* Kawaler Orderow Polſkich z Gallicyi z dobr swoich dziedzicznych.

In der 3ten Ziehung der 5ten Koenig: Berliner Claſsen Lotterie sind in meinem comptoir auf folgende Nummern Gewinnſte gefallen: 22,133. 22,145. 22,151. 22,169. 22,198 27,6 5 27,609. 27,611. 27,649. 27,661. 32.615 32.626 32,672. 32.680 32.698. 47,010. und 47 041 und können bei mir darüber die Gewinn Liſten nachgeſehen werden. Die Ziehung der 4ten Claſse iſt den 17 Octobr: c. feſtgesezt, und müſsen diejenigen respectiven Herren Intereſsenten, welche von mir Looſe von der 3ten Claſse in ihren Händen haben, ſelbige, laengſtens bis zum 3ten Octob: c. renoviren, wenn sie ihres dadurch zu erlangenden Vortheils nicht verluſtig werden wollen. Auch sind bei mir noch ganze, halb- und viertel kaufloose zur 4ten Claſse zu haben, wie auch beliebige Einſätze zur Koenig: Warſchauer Zahlen Lotterie jeder zeit zu machen. Warschau den 22 Sept. 1796. Weiſse Koenigl: Lotterie Einnehmer wohnhaft auf der Münzſtraſse 598.

Mein Bedienter Nahmens Martin Heintze, ohngefähr 50 Jahr alt, kleiner Statur mit wenigen haaren in einen zopf gebunden, mit einem Blauen überrock dergleichen Weſte und Beinkleider mit weiſsen Metall-Knöpfen, oder einer kurzen Jacke und Beinkleider von weiſsſichen. Tuch bekleidet, iſt den 11. dieſes monats heimlich entlaufen, und hat vorgedachte Livree mit genommen, es werden daher alle dieienigen bey welchen er sich in dienſte begeben, oder dazu melden dürfte, hiermit für dieſen Menſchen gewarnet auch geziemend erſucht, denselben auzuhalten und einem Hochlöbl: Policey Directorio zu überliefern, wie ich denn auch die dieſsfälligen Koſten dankbahrlich zu vergüten mich hiermit anheischig mache. Potok bey Warschau den 19. 7ber 1796. Leonhardi Konigl: Commercien Rath.

DONIESIENIA.

Adminiſtracya Maſsy Fortuny po niegdyś Ur: Karolu Schultzu Imieniem wierzycieli iego czyniąca. Stoſownie do urządzenia Nayiaśnieyſzey Regencyi Pruſs Południowych w Miesiącu teraznieyſzem wyſzłego, deklarowanie się wierzycielom względem penſyi miesięczney czł: złł 15. czyniącey, dawniey niegdy Karolowi Schultzowi naznaczoney, a teraz przez IP Schütza iako Opiekuna dla iego dzieci żądaney nakazuiącego, uwiadomia wierzycieli do maiątku rzeczonego niegdy Ur: Schultza pretenſye maiących, aby dla naradzenia się w tey mierze wſpolnego na dzien 28. Mca i roku bieżących na godzinę trzecią po południu zeyść się raczyli do Pałacu Tepperowski zwanego, na ulicy miodowey leżącego, na kantor dawney Schultzowski; Gdzie ieżeliby omieszkali znaydować się i ſwoiey dać w tey mierze deklaracyi niechcieli, tedy sobie przypiſzą winę, gdy Regencya pomimo obron z ſtrony naſzey iuż podanych, uzna ich tym ſamym za zezwalaiących na prozbę opiekuńską.

W Szamocinie, Kolonii należącey do Wsi zwaney Białołęka, odległey od Pragi o milę iednę, Poſsessya Emfiteutyczna zmarłego Jana Franciſzka Puiet, urządzona dla Fabrykanta Kapeluſzów ſprzedana będzie przez urząd Sołtyſki mieyſcowy ſpoſobem plus offerencyi: Ktoby więc, ſzczegolniey z IPP Fabrykantow Kapeluſzow, życzył nabydź takowey Poſsesſyi zawieraiącey w ſobie grunta Morgow trzydzieści dwa i pol, a na nich pola zaſiewne, łąki, ogrod warzywny, w ktorym i drzewka owocowe i rożne Budynki urządzone na potrzebę Fabryki Kapeluſzow, zechce zjechać na grunt, poznać dokładniey ſtan pomienioney Poſsessyi i zapisać w Kancellaryi Urzędu Sołtyſkiego mieyſcowego offerencyą ſwoią. Na teyże Poſsesſyi ſprzedane będą przez Licytacyą, rozne narzędzia Kapeluszniczе i inne materyały goſpodarskie, a to na terminie dnia 27. Września Roku bieżącego.

W Księgarni Gröllowskiey w Marywillu w ſali nad Bramą, znayduią się naſtępuiące Książki: 1. Wybor z wyboru wiadomości Goſpodarskich złł: 1 gr: 15. 2. Nienawiść ludzi i żal Komedya w 5 Aktach in 8vo złł: 4. gr: 15. 3. Henryk ſzoſty na Łowach Komedya we 3 Aktach in 8. złł: 2 gr: 15. 4. Sympatya Hiſtorya moralna in 8. złł: 2. 5. Wiadomości naypożytecznieyſze Goſpodarskie o zasiewaniu koniczyn i uprawie cykoryi i kartofli in 8 gr: 15. 6. Emanuelis Alvari de institutione Grammatica in 8. złł: 4.

W Księgarni Jana Ludw: Kocha przy Kollegiacie Sgo Jana pod Nrem 4. znayduie się papier ſtęplowany na rożne cęny. Tudzież znayduie się nauka o Prawach dla Państw Pruskich, kosztuie exemplarz złł: Pol. 6.